

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2015, în privința inculpatului

*Caduc Pavel Filip, născut la
22 februarie 1978 în s. Grimăncăuți, r-nul Briceni,
locuitor al or. Briceni, str. Carpișina 9, ap. 9, cetățean
al R. Moldova, fără antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>29.06.2009 – 13.12.2010,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>17.02.2011 – 22.06.2011,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>01.12.2011 – 06.03.2012,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>05.04.2012 – 04.07.2012,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>10.10.2012 – 25.12.2012,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>24.01.2013 – 14.05.2014,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>10.10.2014 – 16.12.2014,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>12.01.2015 – 11.11.2015,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>09.02.2016 – 13.04.2016.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 13 decembrie 2010, Caduc Pavel a fost condamnat în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 10.000 lei.

În temeiul art. 1 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a X-a de la adoptarea Constituției R.M. adoptată la data de 16 iulie 2014, a fost încetat procesul penal pe art. 177 alin. (3) Cod penal (1961) în privința lui Caduc Pavel.

Procesul penal în privința lui Caduc Pavel pe art. 264 alin. (5), 349 alin. (1), 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat, *în legătură cu constatarea excepției de neconstituționalitate*.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Lesnic Oleg, dar în privința lui hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Instanța de fond a constatat că, potrivit rechizitoriului, Caduc Pavel, la 08 iulie 2002, orele 09:00, aflându-se la volanul automobilului „Mercedes 310”, n.î. ED AS 543, fără permis de conducere, contrar prevederilor pct. 10 alin. (2) lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, se deplasa pe traseul internațional Brest-Chișinău-Odesa în direcția mun. Bălți, cu o viteză de peste 90 km/h, prin ce a încălcat prevederile pct. 47 alin. (1) lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere. În timpul deplasării, la kilometrul 669-500 al traseului menționat, a manifestat imprudență la trafic, fără a ține seama de circulația rutieră și ignorând cerințele pct. 45 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, a pierdut controlul asupra automobilului pe care îl conducea și a tamponat automobilul „VAZ-21061”, n.î. ED AC 508, la volanul cărui se afla Gnatiuc N. și în care se afla ca pasager Boclinca A. Ulterior, a intrat pe acostament și s-a tamponat într-un copac de la marginea drumului. În rezultatul accidentului rutier, șoferului Gnatiuc N. i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 106-A „D” din 29 iulie 2002, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora a decedat în spital, iar pasagerului Boclinca A., i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală 107-A „D” din 29 iulie 2002, leziuni corporale ușoare, cu dereglarea sănătății de scurtă durată.

Acțiunile inculpatului au fost calificate în baza art. 177 alin. (3) Cod penal (1961), ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, care a cauzat decesul victimei.

Tot el, la 10 iulie 2005, orele 13:20, întorcându-se din Ucraina, or. Cernăuți în R. Moldova, a intrat pe teritoriul PCTF Briceni cu automobilul „BMW 520”, n.î. BL CV 737, și în timp ce controlorul Comendurii Briceni, sergent superior Romaniuc S., aflat în exercițiul funcției, a cerut actele la control, inculpatul, fiind în stare de ebrietate, l-a numit cu cuvinte necenzurate, l-a lovit pe cu pumnul în față cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.76-D din 18 septembrie 2005, leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății, l-a amenințat cu moartea și cu provocarea vătămarilor corporale.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 349 alin. (1) Cod penal, ca amenințarea cu moartea și vătămarea integrității corporale a persoanei cu funcția de răspundere, care se afla la serviciu în scopul sistării activității de serviciu.

Tot el, la 24 iulie 2005, orele 07:25, aflându-se la volanul automobilului „BMW 520”, n.î. BL CV 737, fără permis de conducere, contrar prevederilor pct. 10 alin. (2) a Regulamentului Circulației Rutiere, se deplasa pe traseul internațional Brest-Chișinău-Odesa, din direcția orașului Lipcani spre direcția orașului Briceni, cu o viteză mai mare de 90 km/h, prin ce a încălcat prevederile pct. 47 alin. (1) lit. b) a Regulamentului Circulației Rutiere, avându-i în calitate de pasageri pe Romanciuc Dumitru, Romanciuc Veronica și Ochișor Alina. În timpul deplasării,

ajungând la kilometrul 65 al traseului menționat, în apropierea s. Caracușeni Noi, r-nul Briceni, a manifestat imprudență la trafic, fără a ține seama de situația rutieră de pe carosabilul umed, contrar prevederilor pct. 45 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, a cotit în curbă pe partea stângă, ieșind pe sensul opus al circulației, frânând brusc a pierdut controlul asupra automobilului și a derapat în partea stângă a carosabilului, ieșind pe acostament, unde s-a tamponat în copacii de la marginea pădurii. În consecință, pasagerilor Romanciuc D. și Romanciuc V. le-au fost cauzate, conform raporturilor de expertiză medico-legală nr. 37-D și 38-D din 25 august 2005, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora aceștia au decedat, iar pasagerei Ochișor A. i-a fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală nr 28-D din 03 august 2005, vătămări corporale medii.

Acțiunile inculpatului au fost calificate în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, care a cauzat decesul a două persoane.

Tot el, la 24 decembrie 2005, orele 01:00, aflându-se lângă barul „Moldova”, amplasat în apropierea postului vamal „Briceni”, împreună cu Lesnic Oleg și alte persoane, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, i-au acostat pe Eșanu Aurel și Magalu Vasile, au inițiat cu ultimii o ceartă și le-au provocat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite regiuni ale corpului, provocându-le vătămări corporale.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca huliganism, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșite de două persoane.

Tot el, la 24 decembrie 2005, orele 01:00, aflându-se lângă barul „Moldova”, amplasat în apropierea postului vamal „Briceni”, împreună cu Lesnic Oleg și alte persoane, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, i-au acostat pe Eșanu A. și Magalu V., au inițiat cu ultimii o ceartă și le-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite regiuni ale corpului, cauzându-i vătămări corporale lui Magalu V., potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 89-D din 27 decembrie 2005, vătămări corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată, iar lui Eșanu A., conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1557/D din 14 august 2006, vătămări corporale medii.

Acțiunile inculpatului au fost calificate în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151, dar care a fost urmată de o dereglare îndelungată a sănătății, săvârșită de două persoane.

Instanța a constatat că la 08.07.2002, orele 09:00, inculpatul Pavel Caduc, aflându-se la volanul automobilului „Mercedes 310”, n.î. ED AS 543, fără permis de conducere, contrar prevederilor art. 10 alin. (2) lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, se deplasa pe traseul internațional Brest-Chișinău-Odesa, în direcția municipiului Bălți, cu o viteză de peste 90 km/h, prin ce a încălcat

prevederile art. 47 alin. (1) lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere. În timpul deplasării, la kilometrul 669-500 al traseului menționat, a manifestat imprudență la trafic, fără a ține seama de situația circulației rutiere și ignorând cerințele art. 45 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, a pierdut controlul asupra automobilului și a tamponat automobilul „VAZ-21061”, n.î. ED AC 508, la volanul cărui se afla Gnatiuc Nicolae și în care se afla în calitate de pasager Boclinca Alexandru. Ulterior, a intrat pe acostament și s-a tamponat într-un copac de la marginea drumului. În rezultatul accidentului rutier, șoferului Gnatiuc N., i-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 106-A „D” din 29.07.2002, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora acesta a decedat în spital. Pasagerului Boclinca A. i-au fost cauzate 107-A „D” din 29.07.2002, leziuni corporale ușoare, cu dereglarea sănătății de scurtă durată.

Instanța a reținut că vina inculpatului pe episodul accidentului rutier din 08.07.2002 este dovedită integral, dar procesul penal urmează a fi încetat în baza art.1 din Legea privind amnistia, în legătură cu aniversarea a X-a de la adoptarea Constituției RM, din 16.07.2004.

Privind episodul de comitere a infracțiunii prevăzută de art. 349 alin. (1) Cod penal, este constatat că pe 10.07.2005, orele 13:20, inculpatul a intrat pe teritoriul PCTF Briceni cu automobilul „BMW 520”, n.î. BL CV 737. În timp ce controlorul Comendaturii Briceni, sergent superior Romaniuc S., aflat în exercițiul funcției, a cerut de la el actele la control, acesta l-a lovit cu pumnul în față, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 76 din 18.09.2005, leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății.

Dar, nu a fost confirmat faptul că inculpatul l-a amenințat cu moartea pe Romaniuc S. și că a avut scopul sistării activității de serviciu a părții vătămate.

Pe acest episod este dovedit doar faptul loviturii cu palma de către inculpat pe Romaniuc S., prin declarațiile martorului Maciula G., precum și prin raportul de expertiză medico-legală nr. 76 din 18.09.2005, conform căruia la Romaniuc S. s-au depistat leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății.

Totodată, în cazul dat urmează a fi aplicată excepția de neconstituționalitate în conformitate cu „Hotărârea asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din CPP, publicată la 23.11.2010, potrivit căreia este neconstituțional alin. (6) al art. 63 din CPP.

Astfel, pe acest episod, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuțit a fost emisă la 28.12.2005, iar cea de atragere în calitate de învinuit a fost adoptată pe 07.06.2006, în lipsa unei ordonanțe de reluare a urmăririi penale în baza unor fapte noi, ori recent descoperite, sau a unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care să fi afectat urmărirea penală.

Potrivit art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru instanțele de judecată și persoanele participante la procesul penal. Prin urmare, procesul penal pe acest capăt de acuzare urmează a fi încetat.

Privind episodul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (5) Cod penal, este constatat că la 24.07.2005, orele 07:25, inculpatul, aflându-se la volanul

automobilului „BMW 520”, nr. BL CV 737, fără permis de conducere, contrar prevederilor art. 10 alin. (2) RCR, se deplasa pe traseul internațional Brest-Chiținău-Odesa din direcția or. Lipcani spre or. Briceni, cu o viteză mai mare de 90 km/h, prin ce a încălcat prevederile art. 47 alin. (1) lit. b) RCR, avându-i în calitate de pasageri pe Romanciuc D, Romanciuc V. și Ochișor A. În apropierea s. Caracușenii Noi, din imprudență, fără a ține seama de situația rutieră, de carosabilul umed, contra prevederilor art. 45 al. 1 RCR, a cotit în curbă pe partea stângă ieșind pe sensul opus al circulației, unde a frânat brusc, a pierdut controlul asupra automobilului și a derapat în partea stângă a carosabilului, ieșind pe acostament, tamponându-se în copacii de la marginea pădurii.

În consecință, pasagerilor Romanciuc D. și Romanciuc V. le-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 37D și 38D din 25.08.2005 vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora ei au decedat, iar pasagerei Ochișor A. i-au fost cauzate leziuni corporale, care conform raportului de expertiză medico-legală nr 28D din 03.08.2005, constituie vătămări corporale medii.

Vina inculpatului a fost confirmată integral, însă și pe acest episod urmează a fi aplicată excepția de neconstituționalitate, deoarece ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit a fost emisă de procuror la 27.07.2005, iar cea de atragere în calitate de învinuit pe 11.12.2005, în lipsa unei ordonanțe de reluare a urmăririi penale în baza unor fapte noi ori recent descoperite, sau a unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care să fi afectat urmărirea penală.

Privind episodul comiterii infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) și art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, este constatat că pe 24.12.2005, orele 01:00, inculpatul, aflându-se lângă barul „Moldova”, amplasat în apropierea postului vamal „Briceni”, împreună cu Lesnic Oleg și alte persoane, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, i-au acostat pe Eșanu A. și Magalu V., au inițiat cu ultimii o ceartă și le-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite regiuni ale corpului, provocându-le vătămări corporale, iar conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1557/D din 01.08.2006 lui Eșanu A. i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Vina inculpatului este integral dovedită, însă acțiunile lui, în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (2) Cod penal - legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de comiterea unei infracțiuni, nu are efect retroactiv, urmează a fi încadrate în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Pe episodul de huliganism comis de două persoane (art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal), față de inculpat a fost emisă ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuit la 24.12.2005, iar cea de recunoaștere în calitate de învinuit la 07.06.2006, fără respectarea prevederilor art. 287 Cod de procedură penală. Astfel, urmează și pe acest episod de aplicat excepția de neconstituționalitate, cu încetarea procesului penal.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că inculpatul are doi copii minori, a reparat benevol prejudiciile materiale tuturor părților vătămate, anterior nu a fost tras la răspundere penală.

Totodată, instanța a ținut cont de prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, care prevede că dacă în cursul urmăririi penale sau a judecării cauzei s-au constatat încălcări ale drepturilor inculpatului,... instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei drept recompensă pentru aceste încălcări.

În acest sens, față de inculpat urmează a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, aplicându-i o pedeapsă de altă categorie, și anume amenda penală, având în vedere și solicitările reprezentantului legal al părților vătămate, care a solicitat ca inculpatului să nu-i fie aplicată pedeapsa cu închisoarea, deoarece de el depinde ce viață vor duce copiii rămași orfani.

3. La 03 februarie 2011, procurorul în Procuratura mun. Bălți, Alexandru Celac, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, față de inculpatul Caduc P., rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în baza art. 177 alin. (3) Cod penal (1961), în temeiul art. 1 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a X-a de la adoptarea Constituției R.M., adoptată pe 16.07.2014, să fie încetat procesul penal în baza art. 349 alin. (1) Cod penal în legătură cu prescripția tragerii la răspundere penală, conform art. 60 Cod penal, Caduc P. să fie condamnat în baza art. 264 alin. (5), 152 alin. (2), 84 Cod penal la 6 ani și 6 luni închisoare, cu executare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Apelantul a indicat că sentința în partea vizată este ilegală și neîntemeiată.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iunie 2011, apelul a fost admis, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Caduc Pavel pe art. 264 alin. (5), 349 alin. (1) și 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat, pe motiv că există circumstanțe ce exclud tragerea lui la răspundere penală.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că apelul acuzării urmează a fi recunoscut ca fiind declarat în termen, ținând cont de data în care copia de pe sentința redactată a intrat în procuratura Bălți, fapt ce respinge argumentul apărării referitor la declararea apelului declarat peste termenul prevăzut de lege.

Totodată, apelul acuzării urmează a fi admis din alte motive decât cele invocate, cu casarea din oficiu a sentinței în latura încetării procesului penal în privința inculpatului pe art. 264 alin. (5), 287 alin. (2) lit. b) și 349 alin. (1) Cod penal, cu schimbarea temeiului de încetare a procesului penal în această parte.

5. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Natalia Cîrnațel, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că decizia este ilegală și neîntemeiată.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2012, recursul a fost admis, casată decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că, deși apărarea a indicat că apelul procurorului a fost declarat tardiv, instanța de apel, fără a face trimitere la prevederile legale –

art. 399, 402-403 Cod de procedură penală, fără o argumentare motivată, printr-o frază la general - *...ținând cont de data în care copia de pe sentința redactată a intrat în Procuratura Bălți*, a declarat apelul ca depus în termen.

Instanța de apel nu a ținut cont că instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală, prin scrisoarea din 11.01.2011 a înștiințat procurorul despre redactarea sentinței, iar procurorul participant în instanța de apel a prezentat copia acestei scrisori înregistrată la Procuratura mun. Bălți cu data de 12.01.2011. În așa caz, procurorul trebuia să prezinte instanței Registrul corespondenței de intrare a Procuraturii mun. Bălți, care poate să probeze data primirii copiei de pe sentința redactată.

Or, rezoluția procurorului superior aplicată pe copia primei file a sentinței „*d. A. Celac pentru intervenire în caz de necesitate. 20.01.2011*”, poate dovedi doar faptul când procurorul superior a reacționat la copia de pe sentința redactată, parvenită la Procuratură din instanța de judecată. În acest sens, este relevant faptul că scrisoarea din 11.01.2011, despre înștiințarea redactării sentinței, a ajuns de la Judecătoria mun. Bălți la Procuratura mun. Bălți, prin intermediul poștei, la 12.01.2011, adică în decurs de o zi.

Astfel, instanța de apel, trebuia să pună în discuția părților, iar procurorul să prezinte date oficiale primirii copiei de pe sentința redactată la Procuratura mun. Bălți.

Or, apelul a fost declarat la 03.02.2011, iar sentința a fost executată de inculpat la 27.12.2010, prin achitarea amenzii în sumă de 10.000 lei în folosul statului.

Totodată, apărarea în ședința instanței de recurs, a solicitat respingerea recursului ordinar declarat de procuror pe motiv că instanța de apel greșit a repus în termen apelul acuzării.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 iulie 2012, apelul procurorului a fost respins ca fiind declarat peste termen.

Instanța de apel a statuat că, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau, în cazul înaintării cereri în condițiile art. 399 alin. (2), de la data înmânării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu dispune altfel.

Din materialele cauzei penale reiese, că la 13.12.2010 instanța de fond a pronunțat doar dispozitivul sentinței, iar despre redactarea sentinței, conform informației din dosar, procurorul a fost informat la 11.01.2011, copia acestei scrisori fiind înregistrată la Procuratura mun. Bălți cu data de 12.01.2011.

Procurorul a înaintat apelul la 03.02.2011, fără a cere să fie repus în termen apelul, considerând ca l-a depus la timp, dat fiind că pe copia primei file a copiei de pe sentința ridicată este prezentă rezoluția: „*d. A. Celac pentru intervenire în caz de necesitate. 20.01.2011*”, indicând că sentința redactată ar fi parvenit la Procuratura mun. Bălți pe 20.01.2011.

Dar, procurorul nu a prezentat date oficiale primirii copiei de pe sentința redactată la procuratura mun. Bălți, iar rezoluția din 20.01.2011 nu poate servi drept dovadă în acest sens.

Potrivit art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul redactării sentinței, copia de pe sentința redactată se înmânează, imediat după semnarea acesteia, inculpatului arestat, iar celorlalte părți li se comunică în scris semnarea sentinței redactate și, la cererea acestora, li se înmânează copia.

În cazul dat, legislația procesuală penală specifică cerința obligatorie de înmânare imediată a copiei sentinței redactate doar inculpatului arestat, pe când celelalte persoane, inclusiv și procurorul, sunt înștiințate, în scris, despre redactarea ei.

Plenul Curții Supreme de Justiție, în Hotărârea nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, la pct. 6 și pct. 6.1 explică următoarele: „Potrivit art. 230-234, 402 Cod de procedură penală, termenul de apel este termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea termenului. Conform art. 402 Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile, însă curgerea acestuia începe din momente diferite, în dependență de calitatea procesuală a apelantului și redactarea sentinței pronunțate. Pentru procuror termenul curge de la momentul pronunțării sentinței, iar în cazul redactării ei - de la data anunțării în scris despre redactare.

În cazul dat, procurorul a fost informat despre redactarea sentinței oficial la 11.01.2011, copia acestei scrisori fiind primită de către destinatar și fiind înregistrată la Procuratura mun. Bălți cu data de 12.01.2011, și anume din acest moment, procurorul era în drept să declare apel.

Prin urmare, apelul a fost declarat de procuror peste termenul prevăzut de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valeriu Dubăsari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că decizia adoptată este ilegală și neîntemeiată.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25 decembrie 2012, recursul a fost admis, casată decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că concluzia instanței de apel este una pripită.

La materialele cauzei, este anexată copia scrisorii din 11 ianuarie 2011, cu numărul de înregistrare 11, prin care se înștiințează procurorul mun. Bălți, despre redactarea sentinței din 13 decembrie 2010.

La dosar este anexată xerocopia acestei scrisori, înregistrată la 12 ianuarie 2011 în procuratura mun. Bălți, care, în opinia părții apărării, confirmă că scrisoarea din 11 ianuarie 2011 de înștiințare despre redactarea sentinței a ajuns în procuratură a doua zi, respectiv apelul depus de procuror a fost depus peste termen.

Comparând vizual scrisoarea de înștiințare despre redactarea sentinței, care în opinia apărării este o xerocopie a scrisorii cu același conținut din 11 ianuarie 2011, anexată la f.d.356, vol. IV, se observă că ele diferă una de alta.

În scrisoarea dată este clar scris numărul de ieșire a scrisorii și data de 11 ianuarie 2011, fără careva corectări.

În xerocopia scrisorii se observă corectări la data înregistrării și anume este corectată luna și anul înregistrării.

Deasemena diferă amplasarea în conținutul scrisorii a datelor privind familia inculpatului, data pronunțării sentinței și articolul din Codul penal în baza cărora a fost pus sub învinuire.

În primul caz această informație este amplasată la mijlocul liniei din scrisoare, pe când în xerocopie, această informație este amplasată deasupra acestei linii.

Pe xerocopia scrisorii, este amplasată o ștampilă a instituției care a înregistrat scrisoarea, însă nu este vizibil și nu se poate confirma cu certitudine, că această instituție este Procuratura mun. Bălți, lipsesc și date despre numărul de înregistrare, fiind indicat doar data înregistrării 12.01.2011.

Cu toate că partea apărării afirmă că copia scrisorii despre înștiințarea procurorului privind redactarea sentinței a fost înregistrată la procuratura mun. Bălți la 12 ianuarie 2011, în Registrul procuraturii de înregistrare a corespondenței lipsesc asemenea date.

La dosar, este anexată xerocopia primei pagini din sentința de condamnare a lui Caduc P. din 13 decembrie 2010, care, în opinia acuzatorului de stat, confirmă faptul că apelul a fost depus în termen, din care rezultă că copia sentinței a fost înregistrată în Procuratura mun. Bălți la data de 19 ianuarie 2011.

Circumstanțele nominalizate nu au fost verificate integral de către instanța de apel.

10. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2014, apelul procurorului a fost admis, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

A fost încetat procesul penal în baza art. 177 alin. (3) Cod penal (1961) în privința lui Caduc Pavel, în temeiul art. 1 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a X-a de la adoptarea Constituției R.M. adoptată la data de 16 iulie 2014.

Procesul penal în privința lui Caduc Pavel pe art. 349 alin. (1) Cod penal a fost încetat, în legătură cu prescripția tragerii la răspundere penală, conform art. 60 Cod de procedură penală.

Caduc Pavel a fost condamnat în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, și în baza art. 152 alin. (2) lit. e), i) Cod penal (în redacția de până la 24.05.2009) la 3 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 5 ani.

Acțiunea civilă înaintată de către Eșanu A. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța civilă.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

Instanța de apel a reținut că apelul acuzării a fost depus în termen, și urmează a fi admis din motivele invocate.

11. Avocatul G. Amihalachioaie a declarat recurs ordinar în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea deciziei și menținerea sentinței.

Recurentul a invocat că apelul declarat de procuror este tardiv, fiind depus la 04.02.2011, pe când înștiințarea despre redactarea sentinței a avut loc la 11.01.2011. Termenul de 15 zile curge de la 12.01.2011, data când copia scrisorii a fost înregistrată la Procuratura mun. Bălți.

Instanța de apel neîntemeiat a recunoscut că procurorul a depus apelul în termen, nemotivând decizia în acest sens.

12. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 decembrie 2014, recursul a fost admis, casată decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a indicat că potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Astfel, prin decizia Colegiului penal lărgit al CSJ din 25 decembrie 2012, a fost obligată instanța de apel, în cadrul rejudecării cauzei, să verifice minuțios circumstanța privind respectarea termenului de atac de către procuror la exercitarea căii de atac apelul. Însă, ultima s-a limitat doar la constatarea faptului că apelul a fost declarat în termen, fără a o motiva, expunându-și în continuare motivele doar asupra fondului cauzei.

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel din 11.06.2013, a fost admis demersul procurorului privind vizionarea registrului de corespondență de intrare nr. 1, anul 2011, iar apoi dispusă și anexarea la materialele cauzei a copiei din acest registru, a cererii adresate de către procuror la 23.12.2010 instanței de fond, privind expedierea copiei sentinței redactate, cât și a copiei sentinței date. Analizând copia registrului menționat s-a constatat că aceasta de fapt este copia din registrul de intrare al Judecătoriei Bălți, prin care se confirmă declararea apelului de către procuror la data de 03.02.2011, dar care nicidecum nu indică asupra datei la care a fost recepționată copia sentinței de către procuror. În așa mod, instanța de recurs a constatat că informația dată nicidecum nu demonstrează faptul la ce dată a fost recepționată copia sentinței de către procuror, pentru a putea aprecia momentul începerii și finisării curgerii termenului de atac pentru procuror. Aprecierea circumstanței date poate fi efectuată doar în baza cercetării originalului registrului de intrare al Procuraturii mun. Bălți din acea perioadă, cu anexarea ulterioară la materialele cauzei a copiilor relevante din el, fapt care urmează a fi efectuat de către instanța de apel la rejudecarea cauzei.

13. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2015, apelul procurorului a fost respins ca fiind depus peste termen.

Instanța de apel a statuat că potrivit procesului-verbal a ședinței de judecată din 13.12.2010, dispozitivului sentinței a fost pronunțat în prezența procurorului, avocatului și inculpatului.

Din materialele cauzei penale rezultă că părțile au fost informate despre redactarea sentinței prin scrisorile din data de 11.01.2011.

La data de 03.02.2011, acuzarea a depus apel împotriva sentinței. În conținutul apelului se indică despre respectarea termenului de atac prevăzut la art. 402 Cod de procedură penală, nefiind solicitată repunerea în termen.

La materialele cauzei este anexată copia scrisorii expediate de către Judecătoria Bălți în adresa Procuraturii mun. Bălți, prin care procuratura este informată despre existența sentinței motivate. Din conținutul acestei scrisori este cert că ea a fost înregistrată în procuratură la data de 12.01.2011 și nu poate fi pus la îndoială acest fapt, deoarece copia scrisorii este eliberată de procuratura Bălți ce se confirmă prin semnătura de pe această scrisoare, cu ștampila organului procuraturii în original.

Reieșind din conținutul scrisorii și data înregistrării ei în procuratură, ultima zi de depunere a apelului este data de 28.01.2011, dar nici cum cea de 03.02.2011, când a fost depus apelul de către acuzare.

Nu poate fi susținută poziția acuzatorului de stat privind calcularea termenului de atac din data de 20.01.2011, deoarece această concluzie contravine materialelor cauzei. Din conținutul copiei de pe sentință anexată la materialele cauzei se stabilește rezoluția procurorului ierarhic superior datată cu 20.01.2011, însă această data nu poate fi reținută drept data de primire a sentinței, deoarece nu se confirmă prin registrele de intrare a corespondenței în procuratură.

Data de 20.01.2011 în genere nu justifică poziția acuzării privind respectarea termenului de atac, dat fiind că această dată este ziua când procurorul ierarhic superior a făcut cunoștință cu sentința în cauză, dar nu acuzatorul, care a susținut învinuirea în prima instanță. Mai mult, din data de 20.01.2011 până la 28.01.2011 acuzatorul se afla în situație reală de a depune apelul în termen, deoarece rezoluția este depusă în interiorul termenului de atac și nu era necesitate de a tergiversa depunerea acestui apel, în situația în care în procuratură deja exista o informație parvenită din instanță, despre redactarea hotărârii încă la data de 12.01.2011.

Potrivit art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală (în redacția anului 2003), în cadrul redactării sentinței, copia de pe sentința redactată se înmânează imediat după semnarea acesteia inculpatului arestat, iar celorlalte părți li se comunică în scris semnarea sentinței redactate și, la cererea acestora, li se înmânează copia.

În cazul dat, legislația procesual penală specifică cerința obligatorie de înmânare imediată a copiei sentinței redactate dor inculpatului arestat, pe când celelalte persoane, inclusiv și procurorul, sunt înștiințate în scris despre redactarea ei. În conformitate cu această normă procesuală, instanța de fond a înștiințat procuratura Bălți despre existența sentinței motivate, la fel în baza cererii depuse de procuror a și expediat această sentință în adresa procuraturii încă la data de 19.01.2011, însă contrar acestor circumstanțe procurorul a depus apelul după termenul de 15 zile.

La momentul examinării cauzei penale în prima instanță, pentru procedura de înmânare a sentinței și depunere a apelului erau aplicabile prevederile art. 399 Cod de procedură penală (în redacția anului 2003) și art. 402 Cod de procedură penală în aceeași redacție, până la modificările din anul 2012.

Astfel, termenul de depunere a apelului urmează a fi calculat din data când procurorul a fost informat despre redactarea sentinței, circumstanțe care sunt menționate și în comentariul art. 402 Cod de procedură penală - termenul începe să decurgă în momente diferite în raport cu calitatea procesuală a titularului dreptului de apel. Pentru procuror, termenul decurge de la momentul pronunțării sentinței, iar în cazul redactării ei, de la data anunțării în scris despre redactare.

Circumstanțele date, încă odată confirmă depășirea termenul de 15 zile prevăzut pentru depunerea apelului, chiar și în lipsa registrului de ieșire a corespondenței din judecătoria Bălți, deoarece materialele cauzei atestă cu certitudine, că anume la data de 12.01.2011 procuratura Bălți a fost informată despre redactarea sentinței în cazul dat, și anume de la această data decurge și termenul de 15 zile.

14. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel, fără a intra în esența apelului declarat, a ajuns la concluzia, că acesta urmează a fi respins ca depus peste termen.

La data de 23.12.2010, procurorul A. Celac, prin scrisoarea nr. 9513, conform prevederilor art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală, a solicitat Judecătoriei mun. Bălți expedierea în adresa procuraturii mun. Bălți a copiei sentinței redactate.

La 11 ianuarie 2011 în adresa procuraturii mun. Bălți a parvenit informație pe cauza penală Caduc, iar în registrul de intrare a corespondenței a Procuraturii mun. Bălți, scrisoarea respectivă a fost înregistrată la 12.01.2011 ca „informație pe d/p Caduc”.

În instanță fiind prezentat registrul de intrare a corespondenței a Procuraturii mun. Bălți în perioada lunii ianuarie 2011, s-a constatat, că la data de 12.01.2011 în registru există o inscripție, informație pe d/p Caduc, care nu este clar ce reprezintă și ce conține, iar conform certificatului nr. 5422 din 27.06.2012 eliberat anterior de procuratura mun. Bălți, rezultă că copia sentinței redactate a ajuns la procuratura mun. Bălți la 20.01.2011 când a fost vizată de procurorul ierarhic superior.

Deoarece a existat solicitarea procurorului, conform art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală, de expediere a copiei sentinței redactate, termenul de 15 zile de depunere a apelului conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, pentru procurorul care a susținut acuzarea pe prezenta cauză penală începe să curgă din data de 20.01.2011.

De asemenea, fiind solicitat de Curtea de Apel Bălți de la Judecătoria mun. Bălți, registrul de intrare și ieșire a corespondenței pe perioada anului 2011, a

parvenit răspunsul precum că acesta a fost nimicrit în legătură cu expirarea termenului de păstrare.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază.

15. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se reține că, potrivit art. 402 alin. (1), (2) Cod de procedură penală (*în redacția de până la 27.10.2012*), **termenul de apel este de 15 zile** de la data redactării sau a pronunțării sentinței integral. Pentru inculpatul arestat, termenul de apel curge de la înmânarea copiei de pe sentința redactată, iar **pentru părțile care au lipsit de la pronunțarea sentinței – de la data comunicării în scris despre redactarea sentinței.**

Conform art. 239 alin. (1) și (3), 242 alin. (1) și (2), 243 Cod de procedură penală, **comunicarea se consideră efectuată dacă există dovada de primire a comunicării de către destinatar.**

În corespundere cu art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală a calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În conformitate cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, **în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.**

Aceste prescripții de drept, cât și jurisprudența națională în aspectul vizat, au fost cu strictețe respectate de către instanța de apel. Or, acestea prevăd expres și clar că **termenul de apel de 15 zile curge pentru procuror de la data recepționării comunicării în scris despre redactarea sentinței** (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 26 din 26.12.2000 „Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 5., Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.1.*).

În această consecutivitate se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, dispozitivul sentinței a fost pronunțat la 13 decembrie 2010, în prezența procurorului A. Celac (*f.d. 282, vol. 4*).

Prin scrisoarea nr. 11 din 11.01.2011 (*f.d. 346, vol. 4*) Procuraturii mun. Bălți i s-a comunicat despre redactarea sentinței.

Această scrisoare, adică comunicarea respectivă, **a fost recepționată de către Procuratura mun. Bălți la 12.01.2011**, fapt dovedit în mod concludent prin ștampila cancelariei Procuraturii mun. Bălți aplicată pe copia scrisorii nominalizate, cât și de procurorul-recurent prin menționarea în recursul declarat că **- La 11 ianuarie 2011 în adresa procuraturii mun. Bălți a parvenit informație pe cauza penală Caduc, iar în registrul de intrare a corespondenței a Procuraturii mun. Bălți, scrisoarea respectivă a fost înregistrată la 12.01.2011 ca „informație pe d/p Caduc”** (f.d. 405, vol. 4, pct. 14. din decizie).

Deci, **termenul de 15 zile pentru depunerea apelului urma să expire la finele zilei de 28.01.2011.**

Totodată, conform ștampilei de înregistrare a apelului procurorului în cancelaria Curții de Apel Bălți, **acesta a fost depus și înregistrat la 03.02.2011**, adică peste termenul de 15 zile prevăzut de lege (f.d. 350, vol. 4, pct. 3 din decizie).

În același timp, afirmațiile recurentului că termenul de apel curge pentru procuror de la data primirii copiei de pe sentința redactată, adică 20.01.2011, nu are niciun suport legal, adică este neîntemeiată, deoarece versiunea dată nu este prevăzută de legea procesual-penală, inclusiv nici art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală nu prescrie această deducere a recurentului (pct. 14. din decizie).

Argumentul recurentului că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, este irelevant, deoarece soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 16.*).

Este de menționat că art. 402 alin. (1), (2) Cod de procedură penală (în redacția de până la 27.10.2012), art. 239 alin. (1) și (3), 242 alin. (1) și (2), 243 Cod de procedură penală, nu prevăd o altă procedură legală de a calcula termenul de apel pentru procuror decât de la data recepționării comunicării în scris despre redactarea sentinței, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Circumstanțele enunțate denotă, astfel, că instanța de apel, potrivit descriptivului deciziei adoptate (pct. 13. din decizie), nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că legal și întemeiat a respins apelul acuzării ca depus peste termen, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

16. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2015, în privința inculpatului Caduc Pavel Filip, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 mai 2016.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari